

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

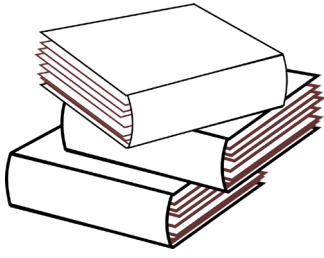
Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

Žmogaus ir medicininės genetikos katedra

GENETIKOS GRUPĖ

ANKSTYVOS PRADŽIOS MARFANO SINDROMAS: GENOTIPO REIKŠMĖ IŠGYVENAMUMO PROGNOZEI IR KLINIKINIAM PASIREIŠKIMUI

Darbo autorė. Aurelija KEMEŽYTĖ (V kursas).

Darbo vadovė. Doc. dr. Birutė BURNYTĖ, Medicinos fakulteto Biomedicinos mokslų instituto Žmogaus ir medicininės genetikos katedra.

Darbo tikslas. Nustatyti genotipo ryšį su klinikiniais ankstyvos pradžios Marfano sindromo (MS) požymiais bei išėjimais.

Darbo metodika. Atliktas klinikinio atvejo aprašymas ir sisteminė literatūros apžvalga, naudojant raktinius žodžius PubMed duomenų bazės paieškoje suformulavus užklausą „(((Marfan syndrome) AND (((((Early-onset) OR (Newborn)) OR (Toddler)) OR (Infant)) OR (Neonatal))))“ bei aktyvavus publikacijos metų ir kalbos ribas (1991-2023, anglų k.). Gauti 632 straipsniai, kurių pavadinimai ir santrauka buvo peržiūrėti dviejų nepriklausomų tyrėjų, remiantis iš anksto suformuluotais neįtraukimo kriterijais: nepakankama genetinė informacija, genetiškai nepatvirtinti atvejai, patogeniniai variantai perklasifikuoti kaip tikėtina nepatogeniniai arba nepatogeniniai, nepakankama klinikinė informacija, teigiama šeimos anamnezė, MS neatitinkantis ankstyvos pradžios MS kriterijų. Į tyrimą buvo įtraukti 38 straipsniai. Atrinkti atvejai suskirstyti į 2 pagrindines genotipų grupes pagal Arnaud et al., 2021 pasiūlytą metodologiją: haplonepakamumo ir dominantinio neigiamo poveikio grupė. Informacija apie amžių diagnozės metu, genetines ypatybes, skeleto-raumenų, oftalmologinę, širdies ir kraujagyslių sistemą, atliktą širdies intervenciją bei išėjis buvo renkami iš anksto sukurtoje formoje, o vėliau apdoroti IMB SPSS Statistics V.20.0. programa. χ^2 testas naudotas statistiškai reikšmingiems skirtumams tarp kokybinių kintamųjų įvertinti, skirtumas tarp grupių vertintas kaip statistiškai reikšmingas, kai $p < 0,05$.

Atvejo aprašymas. Vyriškos lyties pacientas gimė išnešiotas, natūraliais gimdymo takais bei nuo gimimo buvo stebimas dėl hipotonijos ir prasto svorio augimo. Pilvo ultragarsinis tyrimas struktūrinių pakitimų neparodė. 7 mėnesių amžiaus nustatytas kasos nepakankamumas, pradėta nuolatinė pankrealipazės terapija. 8 mėnesių amžiaus berniukui nustatyta skoliozė bei pirmo laipsnio hipermetropija. Taip pat stebėti klinikiniai požymiai: enoftalmas, skruostikaulių hipoplazija, mikroretrognatija, arachnodakti-

lija, krūtinės ląstos asimetrija, pectus carinatum deformacija ir skoliozė. Taip pat buvo matoma paciento blyški odos spalva. 12 mėnesių amžiaus pacientui pasireiškė dusulys, širdies ritmo sutrikimas ir letargija. Prieširdžių virpėjimo paroksizmas (ŠSD 200k/min.) sėkmingai nutrauktas amiodarono infuzija. Širdies echoskopijos metu stebėta žymiai dilatavusi aortos šaknis, padidėjęs dešinysis skilvelis, I^o mitralinio ir triburio vožtuvų regurgitacija, prasiplėtęs plaučių arterijos vožtuvas ir šiek tiek paspausti prieširdžiai (kepenų audinio). Pacientui diagnozuota diafragmos relaksacija ir atlikta jos plikacija. *Fibrilino 1* geno 30 egzone nustatytas heterozigotinio genotipo patogeninis variantas.

Rezultatai. Buvo surinkti 52 ankstyvos pradžios MS atvejų duomenys (įskaitant ir naujai aprašomo paciento). Berniukai sudarė šiek tiek didesnę dalį tiriamųjų nei mergaitės (52% ir 46%). Didžioji imties dalis buvo naujagimiai (62%), mažesnė – neišnešioti naujagimiai 13%. Kūdikių ir vaikų virš 1 metų amžiaus vidurkis 10,1±11,6 mėnesiai. Dažniausiai registruoti klinikiniai ankstyvo pasireiškimo MS požymiai: arachnodaktilija (98%), aortos šaknies dilatacija (90%), mitralinio vožtuvo regurgitacija ir prolapsas (96%). Širdies chirurginė intervencija buvo atlikta 40% pacientų ir statistškai reikšmingai dažniau lėmė geresnes išėtis: 79% gyvųjų straipsnio išleidimo metu buvo operuoti ($p=0,000$). Tarp pacientų, turinčių cisteiną kita aminorūgštimi pakeičiančių patogeninių variantų ir cisteinui poveikio neturinčių variantų širdies chirurginė intervencija statistškai reikšmingai dažniau lėmė geresnes išėtis ($p=0,035$ vs. $p=0,002$). Taip pat kūdikiai ir vaikai, vyresni nei 12 mėnesių, straipsnio publikavimo metu dažniau buvo gyvi nei per anksti gimę ir išnešioti naujagimiai ($p<0,01$).

Išvados. Šio tyrimo rezultatai svarbūs ankstyvos pradžios MS prognozei, kadangi skirtingos genotipų grupės pasižymi individualiais požymiais, reikalaujančiais skirtingo gydymo ir priežiūros.

Raktažodžiai. Ankstyvos pradžios Marfano sindromas; genotipo-fenotipo reikšmė; literatūros apžvalga; klinikiniai požymiai.